Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2025/2183(INI)

20.11.2025

MIETINTÖLUONNOS

talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta: työllisyyteen liittyvät ja sosiaaliset painopisteet – vuosikertomus 2026
(2025/2183(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Nela Riehl

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta: työllisyyteen liittyvät ja sosiaaliset painopisteet – vuosikertomus 2026

(2025/2183(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 9, 121, 148 ja 149 artiklan,

– ottaa huomioon neuvoston, parlamentin ja komission 17. marraskuuta 2017 antaman ja allekirjoittaman julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista,

– ottaa huomioon XX. marraskuuta 2026 annetun komission tiedonannon vuotuisesta selvityksestä kestävästä kasvusta 2026,

– ottaa huomioon XXX. XXXkuuta 2026 annetun komission ehdotuksen komission ja neuvoston yhteiseksi työllisyysraportiksi,

– ottaa huomioon XXX. XXXkuuta 2026 annetun komission suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi,

– ottaa huomioon XXX. XXXkuuta 2026 annetun komission kertomuksen ”Varoitusmekanismia koskeva kertomus 2025”,

– ottaa huomioon XX. marraskuuta 2026 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2025 alustavien talousarviosuunnitelmien kokonaisarviointi”,

– ottaa huomioon syyskuussa 2024 julkaistun Mario Draghin raportin ”The future of European competitiveness”,

– ottaa huomioon huhtikuussa 2024 julkaistun sisämarkkinoiden tulevaisuutta käsittelevän Enrico Lettan raportin ”More than a Market”,

– ottaa huomioon tammikuussa 2023 julkaistun sosiaalisen suojelun ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta EU:ssa käsittelevän korkean tason työryhmän raportin,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

A. ottaa huomioon, että kesäkuussa 2025 EU:n työttömyysaste oli 5,9 prosenttia ja nuorisotyöttömyys oli yhä korkealla eli 14,7 prosentissa; toteaa, että työllisyysasteen kohoaminen ei ole kulkenut käsi kädessä työpaikkojen laadun, palkankorotusten ja tuottavuushyötyjen kanssa;

B. katsoo, että eurooppalainen ohjausjakso on edelleen keskeinen väline talous-, finanssi-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan yhteensovittamisessa EU:ssa ja se tarjoaa siten tilaisuuden sisällyttää sosiaalinen, ympäristöön liittyvä ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus järjestelmällisemmin osaksi makrotalouden ohjausjärjestelmää;

C. ottaa huomioon, että 21 prosenttia EU:n väestöstä oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa vuonna 2024; toteaa, että edistyminen tavoitteessa, jonka mukaan köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien lasten määrää vähennetään viidellä miljoonalla vuoteen 2030 mennessä, on ollut riittämätöntä;

D. ottaa huomioon, että ilmastonmuutos ja ympäristötuho ovat pahentaneet eriarvoisuutta ja vaikuttaneet haavoittuvimmassa asemassa oleviin ryhmiin; toteaa, että ilmastoneutraaliuteen siirtymisen odotetaan luovan noin 2,5 miljoonaa uutta työpaikkaa;

E. ottaa huomioon, että asumiskustannuksiin liittyvät paineet ja korkeat energianhinnat aiheuttavat kotitalouksille tuntuvia rasitteita mutta asuntopolitiikka on silti usein jäänyt liian vähälle huomiolle maakohtaisissa suosituksissa;

F. toteaa, että EU:ta vaivaa sitkeä työntekijäpula ja osaamisvaje, minkä taustalla on erinäisiä tekijöitä, kuten työpaikkojen heikko laatu;

G. ottaa huomioon, että tietojen mukaan useimmissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisätoimia, jotta ne saavuttaisivat tavoitteen, jonka mukaan 60 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen vuoteen 2030 mennessä; toteaa, että eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyvä yhdennetty lähestymistapa toimintapolitiikan koordinointiin muodostaa puitteet tarvittavien investointien ohjaamiseksi inhimillisen pääoman kehittämiseen tarkoitettuihin järjestelmiin ja koulutusjärjestelmiin;

H. ottaa huomioon, että sosiaaliseen infrastruktuuriin liittyvien lisäinvestointitarpeiden on arvioitu olevan 192 miljardia euroa vuodessa ja että tähän sisältyvät kohtuuhintaisiin asuntoihin, terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät investoinnit[1]; toteaa, että EU:n sosiaalisten investointien vajeen ja sosiaalisista investoinneista saatavan taloudellisen tuoton mittaaminen edellyttää vielä lisätyötä;

1. korostaa EU:n sosiaaliseen malliin tehtävistä investoinneista saatavaa kilpailuetua; kehottaa sisällyttämään sosiaalisen suojelun ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta EU:ssa käsittelevän korkean tason työryhmän suositukset sekä Lettan ja Draghin raporttien suositukset eurooppalaisen ohjausjakson prosessiin; pitää myönteisenä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin sisällyttämistä talouden ohjausjärjestelmään ja kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään mahdollisuutta laajentaa sopeutuskautta pilarin painopisteisiin tehtäviä investointeja varten; kehottaa ottamaan yhdennetyn hallintokehyksen huomioon EU:n toimielinten sisäisissä prosesseissa ja osallistamaan työhön yhdenvertaisessa määrin niiden talous- ja sosiaalialan elimet;

2. katsoo, että komission ja neuvoston olisi lujitettava toimiaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin panemiseksi täytäntöön; kehottaa sisällyttämään pilaria koskevan

[1] Komission yksiköiden 27. toukokuuta 2020 julkaistu valmisteluasiakirja ”Identifying Europe’s recovery needs” (SWD(2020)0098), joka liittyy komission tiedonantoon ”Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle” (COM(2020)0456).

toimintasuunnitelman tavoitteet eurooppalaisen ohjausjakson keskiöön tekemällä niistä vertailuarvoja eurooppalaisen ohjausjakson arvioinneissa;

3. on ilahtunut komission kunnianhimoisesta tavoitteesta poistaa köyhyys vuoteen 2050 mennessä ja sen aikomuksesta ehdottaa laadukkaita työpaikkoja koskevaa säädöstä; painottaa tarvetta johdonmukaisuuteen eurooppalaisen ohjausjakson, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman seurannan ja näiden tulevien välineiden välillä, kun on kyse mitattavissa olevista tavoitteista ja vastaavista maakohtaisista suosituksista;

4. suhtautuu myönteisesti siihen, että sosiaalisen lähentymisen kehys on pysyvästi sisällytetty eurooppalaiseen ohjausjaksoon; korostaa, että se on tärkeä yhdessä sosiaali-indikaattorien tulostaulun kanssa, kun halutaan tunnistaa riskit ja seurata edistymistä ylöspäin tapahtuvan sosiaalisen lähentymisen saavuttamisessa;

5. muistuttaa, että sosiaalisilla investoinneilla voi olla myönteinen vaikutus talouskasvuun, tuottavuuteen ja kilpailukykyyn ja että ne tukevat siten myös julkisen talouden kestävyyttä samalla, kun ne edistävät ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä; kehottaa komissiota ja neuvostoa pitämään sosiaalisia investointeja kestävän kasvun perustana;

6. korostaa, että kohtuuhintaista asumista koskeva komission suunnitelma olisi sisällytettävä paremmin eurooppalaiseen ohjausjaksoon siten, että maakohtaisissa suosituksissa painotetaan vahvemmin kohtuuhintaisia, kestäviä ja kunnollisia asuntoja; muistuttaa asunnottomuuden vähentämistä käsittelevästä eurooppalaisesta foorumista annetun Lissabonin julistuksen allekirjoittajia tavoitteesta poistaa asunnottomuus vuoteen 2030 mennessä;

7. korostaa, että koulutukseen sekä täydennys- ja uudelleenkoulutukseen tehtävät investoinnit ovat strateginen sosiaalinen investointi, josta saadaan pitkän aikavälin tuottoa kilpailukyvyn ja yhteenkuuluvuuden kannalta;

8. korostaa, että sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta on tultava eurooppalaisen ohjausjakson rakenteellinen osatekijä; kehottaa komissiota osana sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta koskevaa strategiaa sisällyttämään eurooppalaisen ohjausjakson arviointikehykseen nuorten hyvinvointia, laadukkaiden työpaikkojen saatavuutta, kohtuuhintaista asumista ja osaamista koskevia indikaattoreita ja arvioimaan järjestelmällisesti julkista taloutta ja uudistuksia koskevien suositusten pitkän aikavälin vaikutuksia;

9. toteaa, että jäsenvaltiot ovat sitoutuneet investoimaan vuosittain viisi prosenttia BKT:stä keskeisiin puolustustarpeisiin ja niihin liittyviin turvallisuusmenoihin vuoteen 2035 mennessä, myös kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoinnin kautta; korostaa, että eurooppalaisen ohjausjakson kehyksessä tällaiset menot on suunniteltava koordinoidusti;

10. toteaa, että vuoden 2026 eurooppalaisen ohjausjakson suositukset tulevat olemaan keskeisessä asemassa laadittaessa kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia; katsoo, että uudistukset ja investoinnit olisi valittava sillä perusteella, miten tuloksellisesti ja vaikuttavasti niillä vastataan asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin;

11. kannattaa demokraattisempaa eurooppalaisen ohjausjakson prosessia, jossa parlamentti otetaan vahvasti mukaan asettamaan talouspolitiikan painopisteitä ja tekemään talouden ohjausjärjestelmää koskevia päätöksiä; kehottaa ottamaan työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan järjestöt sekä alueelliset ja paikalliset toimijat järjestelmällisesti mukaan eurooppalaisen ohjausjakson prosessiin;

12. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.